ความรู้เรื่องเอดส์
สำหรับบุคลากรทางสาธารณสุข

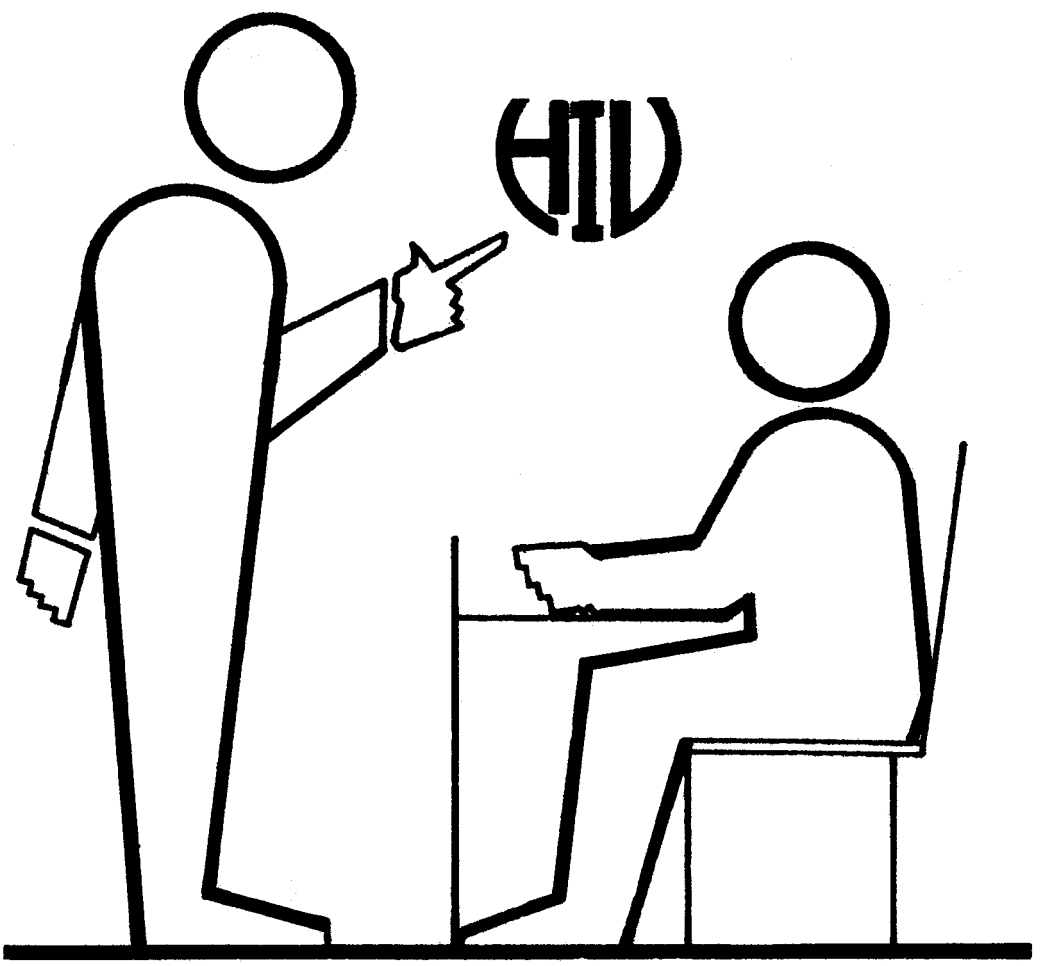

กรมควบคุมโรคติดต่อ
กระทรวงสาธารณสุข

เรียบเรียงโดย น.พ.อำนวย ไตรสุภา
นายชนะ อิ่มอ่อง

สมุฏฐานของโรค

เอดส์คืออะไร

เอดส์ (AIDS) เป็นชื่อย่อมาจากคำเต็มว่า Acquired Immunodeficiency Syndrome ซึ่งจะปรากฏอาการอย่างรุนแรงหลายรูปแบบ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากภูมิคุ้มกันบกพร่อง ที่เกิดจากเซลล์สร้างภูมิคุ้มกันถูกทำลาย

โดยที่สภาพภูมิคุ้มกันบกพร่องนี้เอง จึงเป็นเหตุให้ผู้ป่วยเกิดอาการป่วยที่มีอาการอย่างรุนแรงได้ง่ายดาย ซึ่งจะไม่เกิดแก่บุคคลที่มีภูมิคุ้มกันเป็นปกติทั่วไป

อาการทางคลินิคที่ปรากฏเนื่องจากการติดเชื้อโรคนี้ อาจจะเกิดเนื่องมาจากเชื้อไวรัสโดยตรง หรือเป็นผลสืบเนื่องมาจากความผิดปกติในการทำงานของภูมิคุ้มกัน

มีการทราบว่าเป็นอาการของโรคเอดส์ตั้งแต่เมื่อไร

ได้มีการรายงานพบโรคเอดส์เป็นครั้งแรกในอเมริกา และต่อมาก็พบในยุโรปตะวันตก ในปี พ.ศ. 2524 (คศ. 1981)

จากการศึกษาย้อนหลังแสดงให้เห็นว่า ผู้ป่วยรายแรก ๆ ที่พบในอเมริกา อาจเกิดขึ้นตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2521 (คศ. 1978)

อะไรคือสาเหตุของโรคเอดส์

ได้พบเป็นที่แน่นอนแล้วว่า Retrovirus (RV) ตัวใหม่ เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคเอดส์

Retrovirus ตัวนี้ ได้ถูกขนานนามหลายชื่อด้วยกัน ได้แก่ Lymphadenopathy - associated virus (LAV) และ Human T - lymphotropic virus type III (HTLV - III) แต่ในปัจจุบันคณะกรรมการกำหนดชื่อของเชื้อไวรัสระหว่างประเทศ (International Committee on Taxonomy of Virus) ได้กำหนดชื่อให้ใหม่ซึ่งเรียกว่า Human immunodeficiency virus (HIV)

มีการพบ HIV ครั้งแรก ตั้งแต่เมื่อไร

นักวิทยาศาสตร์ที่สถาบัน Pasteur ในกรุงปารีสได้รายงานการพบเชื้อไวรัสโรคเอดส์เป็นครั้งแรกในผู้ป่วยระยะ Pre-AIDS ที่มีต่อมน้ำเหลืองโต เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2526 (คศ. 1983) นักวิทยาศาสตร์ที่สถาบันมะเร็งแห่งชาติสหรัฐอเมริกา ได้ลงพิมพ์รายงานเกี่ยวกับไวรัสโรคเอดส์ ไว้อย่างละเอียด ราวต้นปี พ.ศ. 2527 (คศ. 1984)

โรคเอดส์เกิดขึ้นได้อย่างไร

นักวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันเข้าใจกันว่า ต้นกำเนิดของไวรัสชนิดนี้อาจจะปรากฏขึ้นที่ไหน ๆ ก่อนแล้วก็ได้ในโลกนี้ ในขณะที่พบไวรัสดังกล่าวเป็นครั้งแรกในอเมริกา และยุโรปตะวันตก

ไวรัสโรคเอดส์ทำให้เกิดโรคได้อย่างไร

ไวรัส HIV จะทำให้เซลล์เม็ดเลือดขาวที่มีชื่อว่า (lymphocyte) helper T cell เกิดเป็นโรคและถูกทำลาย ซึ่ง helper T cell นี้เป็นเม็ดเลือดขาวชนิดหนึ่งมีหน้าที่สำคัญในการควบคุมการสร้างภูมิคุ้มกันของร่างกาย

ดังนั้น เมื่อ T cell ถูกทำลายจึงไม่สามารถกระตุ้น B cell ซึ่งปกติแล้วจะเพิ่มจำนวนและสร้าง antibody เพื่อต่อต้านไวรัสที่บุกรุกเข้ามา

ที่สำคัญก็คือ ไวรัสชนิดนี้จะทำให้ T cell เปลี่ยนสภาพไปเป็นโรงงานผลิต-ไวรัสโรคเอดส์ T cell ที่ถูกทำลายนี้จะผลิตไวรัส HIV กลับไปบุกรุกทำลาย T cell อื่น ๆ ต่อไป

ด้วยเหตุที่สภาพภูมิคุ้มกันบกพร่องนี้เอง ผู้ป่วยโรคเอดส์ที่เคราะห์ร้ายก็จะติด-โรคต่าง ๆ สารพัดอย่างที่เป็นอันตรายถึงชีวิตได้ง่าย

ผลของการติดเชื้อไวรัส HIV อาจผิดแผกกันเช่นเดียวกับ retrovirus อื่นๆ โดยไวรัสตัวนี้อาจจะอยู่ในสภาพที่แฝงอยู่ในเม็ดเลือดขาว หรือเพิ่มจำนวนโดยไม่ก่อให้เกิดอาการของโรคให้ปรากฏก็ได้

เอดส์มีระยะฟักตัวนานเท่าใด

ช่วงเวลาตั้งแต่เริ่มรับเชื้อ HIV จนเริ่มปรากฏอาการของโรคเอดส์ ประมาณ 6 เดือน ถึง 5 ปี หรืออาจนานกว่านั้น

เท่าที่มีหลักฐานปรากฏในขณะนี้ เราพบว่าการติดเชื้อไวรัสในช่วงระยะ 2-3 ปีแรกอาจไม่ป่วยเป็นโรคเอดส์เสมอไป แต่ปรากฏจากผลการศึกษาพบว่า 2 ใน 3 ของผู้ติดเชื้อ HIV แต่ละรายยังไม่ปรากฏอาการเจ็บป่วยเลย ภายในระยะ 5 ปี แรก ส่วนอีก 1 ใน 3 จะอยู่ในสภาพที่เรียกกันว่าเป็น AIDS Related Complex (ARC) คือ ลักษณะที่มีอาการเรื้อรังและไม่แน่นอน เช่น อาจรู้สึกอ่อนเพลีย มีไข้ต่ำ ๆ ต่อมน้ำเหลืองตามตัวโต ท้องร่วง และน้ำหนักลด

อาการและอาการแสดง

ทำไมเอดส์จึงถูกเรียกว่าเป็นกลุ่มอาการของโรค (Syndrome)

การที่เอดส์ถูกเรียกว่า เป็นกลุ่มอาการของโรค ก็เพราะอาการที่เกิดขึ้นนั้นเกิดอาการหลาย ๆ อย่างพร้อมกัน รวมทั้งการติดเชื้อจากโรคฉวยโอกาส (Opportunistic infection) นานาชนิด ความผิดปกติทางระบบประสาทและมะเร็งต่าง ๆ หลายชนิดด้วยกัน

อาการของโรคเอดส์มีอะไรบ้าง

ผู้ที่ติดเชื้อไวรัสส่วนใหญ่ไม่แสดงอาการอะไร และรู้สึกเหมือนคนปกติ บางคนอาจแสดงอาการบ้าง เช่น รู้สึกอ่อนเพลีย มีไข้ เบื่ออาหาร น้ำหนักลด ท้องร่วง เหงื่อออกในตอนกลางคืนและมีต่อมน้ำเหลืองโต โดยเฉพาะบริเวณคอ รักแร้ หรือขาหนีบ

เมื่อบุคคลรับเชื้อไวรัส HIV แล้ว โอกาสที่จะปรากฏอาการของโรคเอดส์มีมากน้อยเพียงใด

จากการเฝ้าติดตามอยู่อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 5 ปี พบว่า ประมาณ 2 ใน 3 ของคนที่ติดเชื้อไวรัส HIV ไม่ปรากฏหลักฐานว่าป่วย แต่เราก็ไม่อาจบอกได้ว่า ภายหลัง 5 ปี บุคคลแต่ละคนเหล่านี้จะต้องเผชิญกับการเสี่ยงที่จะต้องป่วยเป็นโรคเอดส์อีกจำนวนมากน้อยเท่าใด

บุคคลดังกล่าวนี้ มีการติดเชื้ออยู่ตลอดไปและไม่อาจบอกได้ว่า บุคคลเหล่านี้อาจจะติดเชื้อไวรัสไปสู่บุคคลอื่นได้เป็นอัตราส่วนเท่าใด

สำหรับที่เหลืออีกประมาณ 1 ใน 3 จะมีอาการเปลี่ยนแปลงไปสู่อาการที่มีลักษณะรุนแรงจาก ARC จนกลายเป็นโรคเอดส์

มีโรคอะไรบ้างที่พบในผู้ป่วยโรคเอดส์

จากการศึกษาพบว่า ประมาณร้อยละ 85 ของผู้ป่วยโรคเอดส์ในสหรัฐ และยุโรปตะวันตก มีอาการเพียงหนึ่งหรือทั้งสองอย่างของโรค 2 ชนิดที่พบยากรวมกัน คือ

- Pneumocystis carinii pneumonia (PCP) ซึ่งเกิดจากเชื้อพยาธิชนิดหนึ่ง
- Kaposi's sarcoma (KS) ซึ่งมะเร็งชนิดนี้ตามปกติจะพบที่บริเวณผิวหนังทั่วไปหรือในปาก

โรคติดเชื้อฉวยโอกาสชนิดอื่น ๆ รวมทั้งการติดเชื้อรา, cytomegalovirus เริมและพยาธิต่าง ๆ เช่น Toxoplasma หรือ Cryptosporidia อย่างรุนแรงผิดปกติ

การติดเชื้อที่ไม่รุนแรง อาจจะกล่าวได้ว่าไม่ได้เกิดจากภูมิคุ้มกันบกพร่อง

การติดเชื้อไวรัส HIV ของระบบประสาท อาจทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับระบบประสาททั้งชนิดเฉียบพลันและชนิดเรื้องรัง

การเสี่ยงในการแพร่โรค

ไวรัสชนิดนี้ติดต่อกันได้อย่างไร

HIV พบได้ในเลือด น้ำลาย น้ำนม และปัสสาวะ และพบในส่วนที่เป็นน้ำของร่างกาย ของเหลวที่สร้างขึ้นและของเหลวที่ขับออกจากร่างกาย

จากหลักฐานทางระบาดวิทยาพบว่า เลือดและน้ำกามเท่านั้นที่สามารถแพร่เชื้อไวรัสได้อย่างแพร่หลาย

โดยปกติเชื้อโรคเอดส์คือ HIV จะแพร่โดย

- การร่วมเพศ

- การเปื้อนเลือดและผลิตภัณฑ์เลือด
- ทารกรับเชื้อไวรัสจากแม่ก่อนคลอด ระหว่างคลอดหรือหลังคลอดเล็กน้อย

จากการศึกษาผู้สัมผัสในครอบครัวของผู้ป่วยโรคเอดส์ ที่ไม่ได้มีการร่วมเพศ พบว่า การสัมผัสกับน้ำลายและน้ำตาของผู้ป่วยโดยบังเอิญ ไม่ทำให้เชื้อไวรัสแพร่ออกไปได้ ยังไม่พบว่ามีการแพร่กระจายของโรคเกิดขึ้นในครอบครัวใด ๆ ในกรณีที่ไม่ได้มีการร่วมเพศกับผู้ป่วยหรือทารกที่ไม่ได้เกิดจากแม่ที่เป็นโรคเอดส์

การแพร่เชื้อ HIV ที่สำคัญคือ ติดต่อกันจากการร่วมเพศ การร่วมเพศทางทวารหนัก ทำให้เกิดการฉีกขาดทวารหนัก ซึ่งเป็นหนทางที่ทำให้เกิดการติดเชื้อโดยทางนี้บ่อย ๆ เชื้อไวรัสที่อยู่ในน้ำกามจะเข้าสู่กระแสเลือดของคู่นอนโดยผ่านทางรอยฉีกขาด

อย่างไรก็ตาม การร่วมเพศทางช่องคลอดตามปกติ ก็สามารถทำให้ผู้หญิงติดเชื้อ HIV จากผู้ป่วยชายได้ หรือจากผู้ป่วยหญิงไปสู่ผู้ป่วยชายก็ได้

ยิ่งเปลี่ยนคู่นอนหลาย ๆ คน ไม่ว่าจะเป็น homosexual หรือ heterosexual ก็ตาม ทำให้เกิดการเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสเพิ่มขึ้น

ไม่ว่าผู้ป่วยจะมีอาการปรากฏหรือไม่ก็ตาม ทั้งชายและหญิงผู้นั้นก็สามารถติดต่อโรคไปยังคนอื่นได้

การติดต่อของไวรัส HIV ด้วยการใช้เข็มฉีดยาเข้าเส้นร่วมกัน ก็เป็นการติดเชื้อที่สำคัญรองลงมา ดังเช่นในกรณีผู้ติดยาเสพติด, การได้รับเลือดหรือผลิตภัณฑ์เลือด ซึ่งได้จากผู้ป่วยหรือการถูกเข็มหรือเครื่องมือที่ได้รับการฆ่าเชื้อที่ยังไม่ปราศจากเชื้อไวรัสทิ่มตำ

เท่าที่ปรากฏจนถึงปัจจุบันนี้ก็ยังไม่มีหลักฐานบอกได้อย่างแน่ชัดว่า ไวรัสชนิดนี้สามารถติดต่อกันได้โดย

- การถูกเนื้อต้องตัวกัน เช่น บุคคลในครอบครัว นักเรียนในโรงเรียนหรือเพื่อนที่ทำงานร่วมกัน
- แมลงที่ดูดกินเลือด
- อาหารหรือน้ำ รวมทั้งทางเตรียมอาหารหรือทางบริการเครื่องดื่ม

- ทางอากาศ ทางอุจจาระ หรือทางปาก
- การออกใบรับรองและการตรวจผู้เดินทางระหว่างประเทศนั้น ไม่ได้เป็นหลักประกันว่าเป็นมาตรการที่จะควบคุมการแพร่ของไวรัสนี้ได้ ดังนั้นองค์การอนามัยโลกจึงไม่ขอแนะนำวิธีนี้แก่ประเทศสมาชิก

ประชากรกลุ่มใดที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อนี้มากที่สุด

เท่าที่ผ่านมา พบว่ากลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อสูงที่สุดคือ กลุ่มประชากรอายุระหว่าง 20 - 44 ปี

ในสหรัฐและยุโรปตะวันตก ผู้ป่วยส่วนใหญ่ที่พบในวัยหนุ่มสาวยังคงพบในผู้ชายที่เป็นรักร่วมเพศ (homosexual และ bisexual) กลุ่มผู้ใช้ยาฉีดเข้าเส้นด้วยตนเอง ผู้ที่ได้รับการถ่ายเลือดหรือผลิตภัณฑ์เลือดที่มีเชื้อไวรัสและผู้สัมผัสในรักต่างเพศ (heterosexual contact) กับผู้ที่ติดเชื้อ HIV

แม้จะคาดกันไว้ว่า ผู้ป่วยโรคเอดส์ อาจจะเกิดขึ้นอีกได้ในผู้ป่วยโรคเลือด (hemophilia) และผู้ที่ได้รับการถ่ายเลือด ซึ่งได้ติดเชื้อไวรัสมาก่อนแล้ว แต่ในอนาคตการติดเชื้อไวรัส เนื่องจากการให้เลือดและผลิตภัณฑ์เลือด อาจจะลดลงได้เป็นอย่างมากด้วยการคัดเลือกผู้บริจาคเลือดโดยการตรวจสอบหา HIV antibody และการผลิตผลิตภัณฑ์เลือดด้วยวิธีการที่ปลอดภัย

อัตราเสี่ยงของการแพร่เชื้อไวรัสโรคเอดส์ไปยังผู้ปฏิบัติงานเท่าที่ปรากฏเป็นไปได้ยากมาก ตราบจนทุกวันนี้ พบว่าทั่วโลกมีเพียงรายเดียวเท่านั้น ที่ได้รับการยืนยันว่าติดเชื้อโรคเอดส์ ส่วนอีก 2 ราย เพียงสงสัยว่าอาจติดเชื้อโรคเอดส์มา ทั้งหมดนั้นเกิดขึ้นจากเหตุบังเอิญที่ถูกเข็มฉีดยาที่มีเชื้อโรคเอดส์ทิ่ม การป้องกันให้ใช้วิธีการเช่นเดียวกับการป้องกันการติดเชื้อไวรัสตับ ชนิดบี ก็เป็นการเพียงพอที่จะป้องกันจากการติดเชื้อโรคเอดส์

การพยากรณ์โรค

สถานะภาพของภูมิคุ้มกันบกพร่องในผู้ป่วยโรคเอดส์ จะสามารถกลับดีได้อย่างเดิมหรือไม่

ปัจจุบันนี้ยังไม่มีใครทราบวิธีการรักษาที่จะทำให้ร่างกายสามารถสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้กลับสู่สภาพเดิมได้

อัตราตายของโรคเอดส์นั้นเป็นอย่างไรบ้าง

ได้มีการเฝ้าระวังโรคนี้อย่างเข้มแข็ง อัตราตายด้วยโรคเอดส์ตามคำนิยามของ WHO/CDC เท่าที่รวบรวมได้ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบันนี้ (เวลา 1 ปี) เป็นประมาณร้อยละ 50 ทั้งในสหรัฐและยุโรปตะวันตก

ในเมืองนิวยอร์คและซานฟรานซิสโก โรคเอดส์อยู่ในสาเหตุแนวหน้าที่ได้คร่าชีวิตชายที่เป็นโสด ช่วงอายุระหว่าง 25 - 44 ปี

อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยว่าป่วยเป็นโรคเอดส์ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาอัตราตายสูงกว่าร้อยละ 75

และผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยว่า เป็นโรคเอดส์ในปี พ.ศ. 2524 (คศ. 1981) พบว่าอัตราตายเป็นเกือบ 100 เปอร์เซนต์แล้ว

การรักษาและการสร้างภูมิคุ้มกันโรค

มีการรักษาที่ได้ผลแน่นอนหรือไม่

ตราบเท่าทุกวันนี้ ยังไม่มีวิธีรักษาแบบใดที่จะทำให้หน้าที่ในการสร้างภูมิคุ้มกันโรคของผู้ป่วยกลับคืนดีดังเดิม

ปัจจุบันนี้การรักษาผู้ป่วยโรคเอดส์ ก็จึงเป็นเพียงการรักษาเฉพาะโรคฉวยโอกาสและมะเร็งที่เกิดขึ้นในผู้ป่วยเป็นราย ๆ ไป

วิธีการรักษาที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันได้รับการเชื่อถือมากแค่ไหน

มีงานวิจัยที่สำคัญ ๆ หลายประการ ที่กำลังดำเนินอยู่เพื่อที่จะค้นหาตัวยาที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันหรือรักษาผู้ป่วยโรคเอดส์และผู้ป่วย ARC

Suramin ; Foscarnet, NPA 23, Ansamncin, Ribavirin, Interferons และ Azidothymidine (AZT) ซึ่งเป็นยาที่ใช้ในการรักษาและอยู่ในระหว่างประเมินผลอยู่ในขณะนี้

ได้มีการศึกษาการใช้ Suramin อย่างกว้างขวาง พร้อมทั้งเฝ้าสังเกตผลของยาที่ไปกดการเจริญเติบโตของไวรัส แต่ยานี้ทำให้เกิดอาการเป็นพิษได้สูงมาก

การศึกษาด้วยยา HPA 23 ได้มีต่อเนื่องกันมา ในยุโรปและในสหรัฐอเมริกาก็ได้เริ่มศึกษาเช่นเดียวกัน รวมทั้งได้มีการแยกดูเชื้อไวรัสในระหว่างที่รักษาผู้ป่วยระยะยาว

ในสหรัฐอเมริกาเพิ่งจะเริ่มมีการศึกษาเกี่ยวกับ Eoscarnet และ Ansamycin สำหรับในยุโรปก็เพิ่งจะเริ่มศึกษากันเป็นส่วนน้อยเช่นกัน

ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับ Interferon. alfa นั้น ขณะนี้กำลังดำเนินอยู่เพื่อ-ทราบคุณสมบัติที่เกี่ยวกับการกดการเจริญเติบโตของไวรัส

จากการศึกษาทางคลีนิกในระยะที่ 1 ซึ่งก็พบว่าการใช้ AZT ในขนาดที่ทดลองค่อนข้างปลอดภัย สำหรับการศึกษาในระยะที่ 2 เพื่อประเมินผลด้านประสิทธิภาพของยาก็ได้เริ่มเมื่อเร็ว ๆ นี้ และผลปรากฏว่า ทำให้ผู้ป่วยด้วยโรคเอดส์จำนวนหนึ่ง มีอาการดีขึ้นและจะต้องทำการทดลองต่อไปอีก

ขณะนี้ทุกฝ่ายกำลังพยายามคิดค้นหาวิธีที่จะปรับระบบภูมิคุ้มกันโรคให้ผู้ป่วยโรค-เอดส์กลับคืนสู่สภาพเดิม ซึ่งได้แก่

- การเปลี่ยน bone marrow
- การกระตุ้นเพื่อให้เพิ่มภูมิคุ้มกัน เช่น Interleukin-2, Interferon Gamma, Thymic Hormones และสารเคมีสังเคราะห์อีกหลายประเภท

การค้นหารูปแบบการป้องกันยังคงดำเนินต่อไป รวมทั้งการคิดค้นพัฒนาวิธี Monoclonal antibodies และ hyperimmune gamma globulin

การศึกษาที่จะทำกันต่อไป ก็เป็นที่คาดหมายว่าจะใช้ยาที่กดการเจริญเติบโต-ของไวรัสและสารที่จะใช้ปรับภูมิคุ้มกันไปพร้อม ๆ กัน

มีผลดีบหน้าอย่างไรบ้างเกี่ยวกับวัคซีนป้องกันโรคเอดส์

ในปัจจุบันนี้ กำลังดำเนินการหลาย ๆ ทาง เพื่อจะพัฒนาการผลิตวัคซีน

การศึกษาดังกล่าวเป็นการศึกษาที่จะแยกเอาส่วนประกอบจากไวรัสที่ทำให้แตกสลายแล้วผลิตโปรตีนที่ห่อหุ้มไวรัสด้วยวิธี recombinant DNA

ไม่พยายามที่จะผลิตวัคซีนที่มีชีวิต โดยทำให้อ่อนกำลังลง หรือนำเอาตัวไวรัสมาทำให้อ่อนกำลังลง ทั้งนี้เพราะว่าส่วนที่เป็น nucleic acid นั้น มีศักยภาพที่จะไปรวมกับเซลล์ DNA ของผู้ที่ได้รับวัคซีนดังกล่าว ความยุ่งยากและอุปสรรคที่เกิดขึ้นนี้แหละ ทำให้การที่จะผลิตวัคซีนที่มีประสิทธิภาพ จึงยังเป็นไปไม่ได้ในระยะ 2-3 ปี ข้างหน้านี้

อุปสรรคที่จะเกิดขึ้นอีกประการหนึ่งก็ คือ การเปลี่ยนแปลงของไวรัส HIV ที่เกี่ยวกับโครงสร้างของอณูที่เกาะกันแน่นของเปลือกที่ห่อหุ้มซึ่งประกอบด้วยโปรตีน

เนื่องจากไวรัส HIV มีหลายพันธุ์ การที่จะพิสูจน์ว่า วัคซีนอย่างไหนจะดีจึงเป็นการยาก นอกเสียจากว่าไวรัสมี antigen ร่วมกัน

การฉีดวัคซีนนี้ให้แก่คนที่มีเชื้อโรคเอดส์ในร่างกายอยู่ก่อนแล้ว ไม่น่าจะได้ผล

การฉีดวัคซีนนั้นไม่น่าที่จะทำให้อาการในผู้ป่วยดีขึ้น หรือไม่น่าที่จะป้องกันมิให้เกิดอาการทางคลีนิคอื่น ๆ ได้

ลักษณะการป่วยและการตาย

เท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้มีรายงานผู้ป่วยมากเท่าใดแล้ว

รายงานผู้ป่วยข้างต้นนั้น ได้รับความร่วมมือจากประเทศต่าง ๆ ส่งมา ซึ่งยังไม่สามารถบอกอุบัติการณ์ของโรคเอดส์ได้แน่นอนทั่วโลก

ประเทศสมาชิก มิได้ถูกบังคับต้องให้ส่งรายงานแก่องค์การอนามัยโลก แต่รายงานที่ส่งมานั้นเป็นความสมัครใจของประเทศต่าง ๆ ที่ส่งมา

ข้อมูลที่ได้มานั้นก็เป็นข้อมูลรายงานที่มีวิธีการแตกต่างกันหลายลักษณะ นับตั้งแต่รายงานเป็นแบบปกติสม่ำเสมอ เป็นแบบรายงานเหตุการณ์ที่เพิ่งผ่านมา จนถึงรายงานมา-เป็นระยะ ๆ และบางประเทศก็ไม่ส่งรายงานมาเลย ประเทศที่กำลังพัฒนาหลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย ลาตินอเมริกา และแอฟริกา อยู่ในระหว่างริเริ่มดำเนินการ เกี่ยวกับวิธีการรายงานโรคเอดส์

องค์การอนามัยโลกมีท่าทีอย่างไรที่จะให้โรคเอดส์เป็นโรคที่จะต้องแจ้ง

องค์การอนามัยโลกมีความเห็นว่า บุคลากรทางสาธารณสุขของทุกประเทศควร

จะตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ และควรพิจารณาให้มีสถาบันสำหรับเฝ้าระวังโรคนี้ขึ้นแต่ละประเทศ เพื่อทราบปัญหาเกี่ยวกับโรคเอดส์

สำหรับการเฝ้าระวังทั่วโลก อยู่ที่ความร่วมมือของประเทศสมาชิกด้วยความสมัครใจที่จะรวบรวมข้อมูลอุบัติการณ์โรคเอดส์ แล้วส่งข้อมูลนี้โดยรวดเร็วไปยังแหล่งศูนย์กลางข้อมูล คือ องค์การอนามัยโลก ซึ่งควรจะถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ

ประเด็นไม่ใช่อยู่ที่ว่า โรคนี้ควรจะต้องเป็นโรคที่ต้องแจ้งความหรือไม่เท่านั้น แต่ประเทศสมาชิกทั่วโลกจะเชื่อถือจริง ๆ ได้หรือไม่ว่า ประเทศเหล่านั้นได้รับประโยชน์จากการเฝ้าระวังโรคนี้อย่างเต็มที่ การกำหนดว่าโรคนี้เป็นโรคที่ต้องแจ้งนั้น ก็ไม่ได้เป็นหลักประกันว่า โรคนี้จะได้รับแจ้งทุกรายไป

ภูมิภาคใดหรือประเทศใดที่มีการรายงานผู้ป่วยสูงที่สุดในโลก

มีข้อยกเว้นบางประการสำหรับภูมิภาคที่พัฒนาแล้ว อาทิ สหรัฐอเมริกา ยุโรปตะวันตก คานาดา และออสเตรเลีย ซึ่งมีการรายงานดีทำให้ผู้ป่วยสูงกว่าประเทศที่กำลังพัฒนา เมื่อเทียบกับอัตราประชากรของประเทศนั้น ๆ

อย่างไรก็ตาม ประเทศที่กำลังพัฒนาหลายประเทศ อยู่ในระยะเริ่มแรกของการจัดระบบรายงานผู้ป่วยโรคเอดส์

ดังนั้นสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอาจสะท้อนให้เห็นการรายงานที่ยังบกพร่องอยู่ และปัญหาที่ว่านี้จึงไม่อาจสะท้อนให้เห็นปัญหาที่แท้จริงของประเทศทั่วโลกได้

ทำไมโรคเอดส์จึงมีลักษณะการแพร่กระจายที่ไม่เหมือนกัน

ข้อมูลข่าวสารเท่าที่มีอยู่สะท้อนให้เห็นภาพการรายงานผู้ป่วยโรคเอดส์ แบบสมัครใจจากประเทศต่าง ๆ จึงไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความถูกต้องของอุบัติการณ์ของโรคที่เกิดขึ้นทั่วโลกได้

ประเทศสมาชิกที่รายงานผู้ป่วยมายังองค์การอนามัยโลกนั้น ทำด้วยความสมัครใจ โดยมิได้มีการบังคับแต่ประการใด

ข้อมูลที่ได้มานั้นก็เป็นข้อมูลรายงาน ซึ่งมีวิธีการแตกต่างกันหลายลักษณะ นับตั้งแต่รายงานเป็นแบบปกติสม่ำเสมอ เป็นแบบรายงานเหตุการณ์ที่เพิ่มผ่านมาจนถึงรายงาน

มาเป็นระยะ ๆ และบางประเทศก็ไม่ส่งรายงานมาเลย ประเทศที่กำลังพัฒนาหลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย ลาตินอเมริกา และแอฟริกา อยู่ในระหว่างริเริ่มดำเนินการ เกี่ยวกับวิธีการรายงานโรคเอดส์

จากผลที่เกิดขึ้น จึงเป็นการยากในขณะนี้ที่จะทราบความจริงว่า ผู้ป่วยโรคเอดส์มีลักษณะการแพร่กระจายที่ไม่เหมือนกัน

สถานการณ์ในแอฟริกา

โรคเอดส์เป็นปัญหาสาธารณสุขในแอฟริกาหรือไม่

แนวโน้มของโรคเอดส์ที่ปรากฏในบางประเทศ เป็นผลสะท้อนจากการศึกษาพิเศษ โดยสถาบันวิจัยข้อมูลเมื่อไม่นานมานี้เอง แสดงให้เห็นว่าโรคเอดส์อาจจะเป็นปัญหาสาธารณสุขที่ร้ายแรง ในแอฟริกาเขตร้อน

อัตราอุบัติการณ์ที่เกิดขึ้นในแอฟริกากลางสูงพอ ๆ กับอัตราอุบัติการณ์ ในนครนิวยอร์คและซานฟรานซิสโก และผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคเอดส์ในประเทศพัฒนาเหล่านี้ มีหลักฐานว่าเป็นพวกที่มีถิ่นฐานที่อยู่หรืออพยพมาจากประเทศในแอฟริกามากกว่า 22 ประเทศ

ปัจจุบันพบว่า มีการรายงานผู้ป่วย 2-3 รายจากประเทศต่าง ๆ ในแอฟริกาแจ้งต่อองค์การอนามัยโลก

มีเมืองที่กำลังพัฒนาหลายเมืองในแอฟริกา ที่ประสบความยุ่งยากในการที่จะใช้คำนิยามโรคเอดส์ตาม WHO/CDC ทั้งนี้ ก็เนื่องจากทรัพยากรที่จะใช้ในการวินิจฉัยโรคฉวยโอกาสและโรคมะเร็งมีอยู่อย่างจำกัด

คำนิยามทางคลินิกสำหรับ โรคเอดส์ ซึ่งเหมาะที่จะนำไปใช้กับประเทศที่มีทรัพยากรการวินิจฉัยที่จำกัด ได้จัดทำขึ้นในคราวที่ องค์การอนามัยโลกจัด Workshop เกี่ยวกับโรคเอดส์ ณ เมือง Bangui, Central African Republic ระหว่างวันที่ 22-25 ตุลาคม พ.ศ. 2528 (คศ.1985) ได้รับการเห็นชอบในการประชุมครั้งที่ 2 ของ WHO Collaborating Centres on AIDS ระหว่างวันที่ 16-18 ธันวาคม พ.ศ. 2528

(คศ. 1985) แต่คำนิยามนี้จำเป็นต้องได้รับการประเมินผลอย่างเป็นทางการ แต่ก็คง-ช่วยอำนวยความสะดวกในการวินิจฉัยโรคเอดส์ในประเทศที่มีสภาพดังกล่าวมาแล้ว

บุคคลกลุ่มใดบ้างที่มีความเสี่ยงสูง

หลักฐานนี้ได้จากการศึกษาของสถาบันวิจัยต่าง ๆ ในแอฟริกาซึ่งได้คัดเลือกพื้นที่ที่ศึกษาหลายแห่ง พบว่ากลุ่มผู้ป่วยในวัยหนุ่มสาวส่วนใหญ่พบเป็นโรคเอดส์ในหญิงและชายได้เท่า ๆ กัน

นอกจากจะติดต่อกันโดยบุคคลรักต่างเพศแล้ว โรคเอดส์จะติดต่อกันโดยทางอื่น ๆ อีกได้หรือไม่

พบว่าผู้ป่วยโรคเอดส์อาจเกิดขึ้นได้จากการรับเลือดหรือผลิตภัณฑ์เลือด หรือติดเชื้อจากมารดาที่เป็นโรคเอดส์ในระหว่างตั้งครรภ์ ระยะระหว่างคลอด หรือระยะหลัง-คลอด

การใช้เข็มฉีดยาและกระบอกฉีดยา และการใช้เครื่องมือสำหรับสัก และขีดให้เป็นแผลด้วยเหตุผลทางพิธีการหรือทางการแพทย์ โดยมิได้รับการฆ่าเชื้อนั้น ก่อให้เกิดการเสี่ยงในการแพร่เชื้อโรคเอดส์ได้

ประเทศต่าง ๆ ในแอฟริกาแก้ปัญหาโรคเอดส์กันอย่างไร

องค์การอนามัยโลกได้จัดประชุม Workshop on AIDS ที่แอฟริกากลาง ณ เมือง Bangui, C.A.R. ระหว่างวันที่ 22-25 ตุลาคม พ.ศ. 2528 (คศ.1985)

การประชุมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรทางสาธารณสุขและผู้เชี่ยวชาญโรค-เอดส์มาประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อ

- ทบทวนสถานการณ์ในประเทศที่เกี่ยวข้อง
- เพื่อกำหนดลักษณะทางด้านคลินิกและทางระบาดวิทยา และพื้นฐานทาง-วิทยาศาสตร์ของโรคเอดส์ในแอฟริกากลาง
- เพื่อหาแนวทางในการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์

ชุดมุ่งหมายขององค์การอนามัยโลก

โปรแกรมสำหรับโรคเอดส์ ซึ่งได้รับการเสนอและอภิปรายกันในที่ประชุม

77th Executive Board เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2529 (คศ.1986) คณะกรรมการยอมรับว่าโรคเอดส์และอาการอื่น ๆ ที่เกิดจากการติดเชื้อ HIV กำลังกลายเป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขในหลาย ๆ ท้องที่ของโลก จึงควรที่นานาประเทศจะได้ตระหนักและเตรียมการไว้อย่างเร่งด่วน คณะกรรมการยังได้พิจารณาไปถึงการให้ข่าวสารและการให้ความรู้แก่ประชาชนและหลักประกันในการใช้เลือดและผลิตภัณฑ์เลือดโดยปลอดภัย ซึ่งจะเป็นมาตรการอย่างหนึ่งในการจำกัดการแพร่กระจายของโรคเอดส์ได้ ในแง่ของข้อเท็จจริงเหล่านี้ คณะกรรมการจึงมีมติให้ใช้วิธีการแก้ไขโดยกระตุ้นประเทศสมาชิกให้

(1) คงไว้ซึ่งการเฝ้าระวังโรคและดำเนินยุทธวิธีที่จำเป็นทางด้านสาธารณสุขเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเอดส์

(2) แลกเปลี่ยนข้อมูลโดยเปิดเผยกับองค์กรต่าง ๆ และประเทศสมาชิกที่เกี่ยวกับอุบัติการณ์ของโรคเอดส์ ความชุกของโรคจากเชื้อ HIV โดยการตรวจเลือด วิธีการทางห้องปฏิบัติการ, ประสบการณ์ทางด้านคลินิกและแนวทางในการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ HIV

(3) เรียกร้องให้องค์กรต่าง ๆ สนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์และการติดเชื้อ HIV

<u>องค์การอนามัยโลกได้ดำเนินการอย่างไรไปบ้างสำหรับในภูมิภาคนี้</u>

โปรแกรมขององค์การอนามัยโลกที่เกี่ยวกับโรคเอดส์ ซึ่งกำลังดำเนินการอยู่ได้แก่เรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
- จัดเตรียมคำแนะนำ คู่มือ และอุปกรณ์ที่จะให้ความรู้ เพื่อแจกจ่ายแก่ประชาชน เป็นต้น
- ประเมินราคาเครื่องมือสำหรับทดสอบหา Antibody ของ HIV ที่มีจำหน่ายในท้องตลาด พัฒนาวิธีการทดสอบที่ง่าย ๆ และมีราคาไม่แพงสำหรับใช้ในท้องที่และจัดให้มี reagent ขององค์การอนามัยโลก เพื่อประเทศสมาชิกจะได้ใช้สำหรับอ้างอิง

- ร่วมมือกับประเทศสมาชิกเพื่อพัฒนาโครงการและวิธีปฏิบัติเพื่อประโยชน์ในการที่จะควบคุมการติดเชื้อ HIV
- ให้คำปรึกษาแก่ประเทศสมาชิกในการจัดหาเลือด และผลิตภัณฑ์เลือดที่ปลอดภัยไว้ใช้
- ประสานงานด้านการวิจัย โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับ
  (ก) การพัฒนาเกี่ยวกับตัวยาที่จะใช้รักษาและวัคซีน
  (ข) ศึกษา Retroviruses ในลิง (Simian)

ศูนย์ร่วมมือเกี่ยวกับโรคเอดส์ขององค์การอนามัยโลกมีบทบาทอย่างไร

- ให้การช่วยเหลือในการวางแผน และดำเนินการในขั้นเริ่มต้น เพื่อการศึกษา และสำรวจ
- จัดหาผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคนิค เพื่อพัฒนางานด้านการวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการแก่ประเทศสมาชิก
- ให้การช่วยเหลือในการฝึกงานด้านห้องปฏิบัติการ
- ช่วยในการตรวจยืนยันวัตถุตัวอย่างที่สงสัย
- ดำเนินการควบคุมคุณภาพ ห้องปฏิบัติการอ้างอิงของประเทศสมาชิก
- จัดให้มีการทดสอบความสามารถของผู้ปฏิบัติ
- จัดหาวัสดุและน้ำยาที่จะใช้อ้างอิง
- ช่วยในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านวิชาการ

ประเทศต่าง ๆ ควรดำเนินการอะไรบ้างตามความเห็นขององค์การอนามัยโลก

ในการประชุมครั้งที่ 77 นั้น คณะกรรมการบริหารขององค์กร มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2529 (1986) โดยเร่งรัดให้ประเทศสมาชิก

- ดำเนินการเฝ้าระวังโรคเอดส์ และดำเนินยุทธวิธีเท่าที่จำเป็นทางด้านสาธารณสุข เพื่อป้องกันและควบคุมโรคเอดส์
- แลกเปลี่ยนข่าวสารโดยเปิดเผยกับองค์การ และประเทศสมาชิกเกี่ยวกับอุบัติการณ์ของโรคเอดส์ ความชุกของ HIV โดยการตรวจน้ำเหลือง

วิธีการทางห้องปฏิบัติการ ประสบการณ์ทางคลินิก และการป้องกันควบคุมการติดเชื้อ HIV

- เรียกร้องให้องค์การสนับสนุนเท่าที่จำเป็นในการป้องกัน และควบคุมโรคเอดส์และการติดเชื้อ HIV

ข้อสำคัญก็คือ ประเทศที่กำลังพัฒนาอยากจะให้พิจารณาถึงศักยภาพที่จะส่งผลกระทบในการลงทุน เพื่อดำเนินการตามข้อแนะนำดังกล่าวข้างต้นที่มีต่อลำดับความสำคัญของงานสาธารณสุขด้านอื่น ๆ ซึ่งโรคเอดส์นั้น ไม่ถึงกับจะต้องมีความสำคัญที่จะต้องใช้จ่ายจนมากมาย ดังเช่นโรคในเมืองร้อน ซึ่งมีอยู่หลาย ๆ โรคและคร่าชีวิตนับเป็นจำนวนล้าน ๆ คนในประเทศที่กำลังพัฒนา

องค์การอนามัยโลกคิดว่าจะมีเงินทุนเพียงพอที่จะสนับสนุนงานวิจัยโรคเอดส์หรือไม่

องค์การอนามัยโลกมีความยินดี ที่ทั่วโลกกำลังดำเนินงานวิจัยอย่างขนานใหญ่เกี่ยวกับน้ำยา และวิธีการที่ใช้ในการวินิจฉัยโรค ตัวยาที่ใช้กดการเจริญเติบโตของไวรัส สารที่จะใช้ปรับภูมิคุ้มกัน (immune modulator) และการพัฒนาวัคซีน

อย่างไรก็ดี ความต้องการก็มาเน้นอยู่ที่การพัฒนาวิธีการตรวจหาไวรัส HIV โดยวิธีการง่าย ๆ และมีราคาไม่แพง เพื่อจะได้ใช้ในงานสนามสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา รวมทั้งเรื่องการให้ข่าวสารและการให้ความรู้แก่ประชาชนด้วย

การป้องกัน

จะป้องกันการแพร่กระจายการติดเชื้อ HIV ในกลุ่มผู้เสี่ยงต่อโรคเอดส์ได้อย่างไร

ชุมชนจำเป็นต้องได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยมุ่งเฉพาะกิจกรรมในด้านให้ความรู้แก่สมาชิกของกลุ่มที่เสี่ยงต่อโรค

ชายที่มีพฤติกรรมทางเพศแบบ homosexual และ bisexual รวมทั้งผู้ที่ใช้ยาฉีดเข้าเส้นควรได้รับแจ้งให้ทราบถึงมาตรการป้องกันเช่นเดียวกัน เพื่อลดการเสี่ยงในการติดเชื้อ HIV

ควรหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ป่วยหรือผู้สงสัยว่าป่วย

ควรหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่มีคู่นอนหลายคนอยู่แล้ว หรือผู้ที่ชอบมีคู่นอนหลายคน

การใช้ถุงยางอนามัยน่าที่จะช่วยลดการติดเชื้อ HIV ได้

ควรหลีกเลี่ยงการร่วมเพศทางทวารหนัก เพราะโอกาสที่จะติดเชื้อด้วยการร่วมเพศ โดยวิธีนี้มีมากขึ้น

ผู้ใช้ยาฉีดเข้าเส้นควรได้รับแจ้งว่าการใช้เข็มฉีดยาร่วมกันนั้น มีความเสี่ยงสูงที่จะติดเชื้อ HIV

กลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อ HIV ควรได้รับการเตือนให้งดการบริจาคเลือด, พลาสมา อวัยวะของร่างกาย รวมทั้งเนื้อเยื่อและเชื้ออสุจิด้วย

ถ้าหากว่าจะมีการนำเข็มฉีดยา กระบอกฉีดยา หรือเครื่องมือต่าง ๆ ซึ่งสามารถทำให้เกิดบาดแผลที่ผิวหนังได้ (เช่น ในการขลิบหนังหุ้มปลาย การเจาะรูหู การสักหรือขีดให้เป็นแผล) กลับมาใช้ซ้ำอีก จำเป็นจะต้องนำไปทำความสะอาดให้ดี และทำให้ปราศจากเชื้อโรคก่อนทุกครั้ง ซึ่งอาจทำได้โดยใช้น้ำยา hypochlorite (ผงซักฟอกที่ใช้ตามบ้าน, Eau de Javel ก็ใช้ได้) formaldehyde, gluteraldehyde, alcohol หรือโดยการต้ม ซึ่งก็มีผลต่อการฆ่าไวรัส

แปรงสีฟัน มีดโกน หรือของใช้อื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน ไม่ควรใช้ร่วมกัน เพราะจะทำให้เกิดติดเชื้อได้

จะป้องกันการแพร่กระจายการติดเชื้อ HIV จากบุคคลที่มี antibody ต่อ HIV ได้อย่างไร

ผู้ที่ได้รับการตรวจพบว่ามี antibody ต่อ HIV แล้ว ควรได้รับการแจ้งให้ทราบว่าเขาเหล่านั้นสามารถถ่ายทอดเชื้อไวรัสไปสู่บุคคลอื่นได้ ด้วยเหตุนี้จึงควรได้รับการแนะนำให้งดบริจาคเลือด พลาสมา อวัยวะของร่างกาย เนื้อเยื่อและเชื้ออสุจิ

เขาควรระวังการแลกเปลี่ยนของเหลวที่ขับออกจากร่างกาย เช่น น้ำกาม ในขณะปฏิบัติกามกิจ การใช้ถุงยางอนามัยในการป้องกันการติดเชื้อที่ยังไม่ได้มีการพิสูจน์กัน

แต่ถ้าหากได้ใช้เป็นประจำอาจลดการติดเชื้อไวรัสได้

นอกจากนี้ การติดเชื้อยังอาจเกิดขึ้นได้จากการร่วมเพศ หรือใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน

ไม่ควรใช้แปรงสีฟัน มีดโกน หรือของใช้อื่นที่มีลักษณะคล้ายที่กล่าวมาร่วมกัน

หญิงที่ร่วมเพศกับชายที่มี antibody positive ก็อาจทำให้เพิ่มความเสี่ยงในการเป็นโรคเอดส์มากขึ้น

หญิงที่ติดเชื้อโรคเอดส์และเกิดตั้งครรภ์ อาจเป็นโรคเอดส์ได้ในระหว่างตั้ง-ครรภ์ และอาจถ่ายทอดการติดเชื้อ HIV ไปยังบุตรที่อยู่ในครรภ์ก่อนระหว่างหรือหลังคลอดทันที หญิงที่ติดเชื้อไวรัสควรได้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับความเสี่ยงดังกล่าวนี้ และแจ้งให้คุม-กำเนิด หากว่าจำเป็น

จะป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อ HIV โดยการให้เลือดและผลิตภัณฑ์เลือดในผู้ป่วยได้อย่างไร

สิ่งที่จะทำได้ง่าย ๆ ก็คือ ผู้จะบริจาคเลือดกับพลาสมา ควรได้รับการตรวจ antibody ต่อ HIV ถ้าพบว่าให้ผลเป็น positive ก็ไม่ควรใช้สำหรับการให้เลือด หรือนำไปเข้าโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์เลือด เพราะจะทำให้เกิดการติดเชื้อโรคเอดส์ขึ้นได้

โอกาสเสี่ยงต่อการติดต่อของเชื้อ HIV โดยการใช้ Factor VIII และ Factor IX concentrates นั้น สามารถกำจัดได้โดยวิธีผ่านความร้อนหรือวิธีที่ได้มีการรับรองแล้ว

ผู้ที่จะบริจาคอวัยวะต่าง ๆ เชื้ออสุจิหรือส่วนอื่นของร่างกายมนุษย์ ควรได้รับการแจ้งเกี่ยวกับโรคเอดส์ และกลุ่มที่เสี่ยงต่อการติดต่อเชื้อโรคนี้ ควรงดการบริจาคทั้งสิ้น การตรวจหา antibody ต่อ HIV ควรทำก่อนนำอวัยวะเหล่านั้นมาใช้

จะป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อ HIV สำหรับบุคลากรในโรงพยาบาลหรือบุคลากรทางสาธารณสุขได้อย่างไร

การได้รับอุบัติเหตุจากเข็มที่ปนเปื้อนด้วยเชื้อ HIV ก่อให้เกิดปัญหาต่อต้านจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทั้งหลาย ถึงแม้ว่าจากการศึกษาในปัจจุบัน จะพบว่าการติดเชื้อ HIV เท่าที่ปรากฏจะน้อยกว่าการติดเชื้อไวรัสตับชนิดบีก็ตาม

บุคลากรทางสาธารณสุขควรปฏิบัติตามคำแนะนำที่ได้เขียนขึ้นไว้ เพื่อลดความเสี่ยงในการติดเชื้อ โดยการสัมผัสทาง parenteral และ mucosal ให้มีน้อยลงกับสิ่งที่ติดเชื้อ (เช่น เลือดกระเด็นเปื้อน หรือกระเด็นเข้าเยื่อบุลูกตา) จากผู้ป่วยโรคเอดส์ หรือผู้ที่สงสัยเป็นโรคเอดส์

จากการศึกษาทางด้านระบาดวิทยา พบว่ากว่าร้อยละ 40 ของอุบัติเหตุ จากเข็มที่มีในโรงพยาบาลอยู่ในวิสัยที่จะป้องกันได้ ถ้าปฏิบัติตามคำแนะนำเมื่อมีการจับต้องเข็มที่ใช้แล้ว หรือวัตถุมีคมอื่น ๆ

การจัดโปรแกรมให้ความรู้แก่บุคลากรทางสาธารณสุขเพื่อให้เข้าใจถึงวิธีปฏิบัติขั้นพื้นฐานในการควบคุมโรคเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะช่วยป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์และเชื้อโรคอื่น ๆ

อธิบายคำศัพท์

ชื่อโรค

AIDS	Acquired Immunodeficiency Syndrome
ARC	AIDS-Related Complex
KS	Kaposi's sarcoma คือ มะเร็งซึ่งปกติจะเกิดขึ้นบริเวณผิวหนังหรือในปาก ซึ่งอย่างน้อยก็สามารถทำให้เราได้ว่าอาจมีภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่องเกิดขึ้นแล้ว และอาจเป็นโรคเอดส์ก็ได้ หากเกิดขึ้นในคนที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปี
OI	Opportunistic Infection เป็นการติดเชื้ออย่างรุนแรง (อาจเนื่องจาก parasitic, fungal, bacterial หรือ Viral) ที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่มีภาวะของเซลล์ที่ผลิตภูมิคุ้มกันบกพร่อง (ดูที่ Case Definition section) แต่การติดเชื้อนี้อย่างอ่อน ๆ แสดงว่าอาจไม่ใช่เกิดจากภูมิคุ้มกันบกพร่อง
HTLV-III	Human T cell lymphotropic virus III (R. Gallo)

LAV	Lymphadenopathy Associated Virus หรือ lymphadenopathy AIDS Virus (L. Montagnier)
LAV/HTLV-III	เป็นชื่อที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย ในการเรียกเชื้อโรคที่เป็นสาเหตุของโรคเอดส์
RV	Retrovirus คือ ไวรัสที่อยู่ในกลุ่ม retroviridae

คำอื่น ๆ

B cells	B-lymphocytes เซลล์นี้เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่จะกลายเป็น plasma cells ทำหน้าที่สร้าง humoral antibody
T cells	T-lymphocytes เป็นตัวที่คอยควบคุมการสร้าง antibody ใน B-lymphocytes ในกรณีนี้ต้องมี antigen อยู่ด้วยเชื่อว่า T-lymphocyte มีชีวิตอยู่ได้นาน และมีหน้าที่สร้างภูมิคุ้มกัน และจะมีความจำในเรื่องภูมิคุ้มกันโดยเฉพาะ(immunological memory)

แปลจาก RESTRICTED DOCUMENT AIDS PRESS INFORMATION SHEET

DATE OF REVISION : 1 May 1986